

Önder Pekcan:

Ben ev fotoğrafı meraklısıyım. Eski ev fotoğrafçısı. 1960'ların sonundan beri, dünyanın neresine gitsem Antalya Kaleiçi, Cunda, Ankara Kalesi, Safranbolu, fotoğraf çekiyorum, onları tabedip suluboya boyuyorum. Bu benim eğlencem, hobim. Bu üniversitenin [Kadir Has Üniversitesi] rektörü de arkadaşımdayım benim. “Gel burada bir seminer ver,” dedi. Ben o zaman İTÜ'den Işık'a geçmiştim. Burada bir seminer verdim. Seminerden sonra birisi beni aldı etrafı gezdirdi. Eski evleri gördüm. Buraya gelmemin bir nedeni de o, eski evler. Sonra satın aldık bir tane, bundan önceki var, hatta üniversite misafırhane olarak kullanıyor. Sonra mahalleli, “Şurada bir ev var, bunu da alsanız.” Hadi, onu da aldık. Restore ettik. İçine annemizin tül perdeleri, birisi eski radyo veriyor, birisi masa veriyor. İçinde tamamen geleneksel, kilimler, dikiş makineleri. Öbür evde de var. Duruyor o ev orada. Dernek kurulacağı zaman ne yapalım? Engin Bermek'in bir katı vardı, karşıda. Ama on katlı bir bina, hepsinden onay almak lazım o katı adres olarak vermek için. O uzun işti. Bunu pat diye eşim “Tamam” dedi, hemen verdik. Cibali, Şair Beliş Sokak. Genel merkezimiz oydu. Geçen sene gitti o artık, Beşiktaş oldu.

İzzettin Silier:

Onlar [Bilim Akademisi Derneği kurucuları] benimle temas etmeden doğrudan doğruya cemiyetlerini, derneklerini kurdular. Ve üyelerden birinin evini adres göstererek dernek çalışmaya başladı. Ama derneğin yeri yok. Üyenin evini de kullanamıyorlar, gerçek yer değil. Yani yersizler, yurtsuzlar. Bunu öğrenince ben kendilerine küçük bir hizmette bulunmak için dedim ki, “Ofisimin bir bölümünü size tahsis ediyorum. Ücret ödemeyeceksiniz, kira ödemeyeceksiniz. Kirayı ben ödeyeceğim. Hatta size verdiğim için devlet kabul etmez, ‘Buradan kira almıyorsun o hâlde vergisini ver’, o vergiyi de ödeyeceğim. Rahatça çalışın” dedim. İki üç sene sonra büroyu daha genişletmek imkânı doğdu benim için. Şimdi sanıyorum ki Bilim Akademisi'nin kendine yakışır bir yeri var. Hatta civar büroları gerektiğinde kullanarak geniş faaliyetlerde bulunma imkânı var. O bakımdan mutluyum. O yardımı yapabildiğim için mutluyum.

İzzettin Silier:

O bina Fen Bilimleri Merkezi diye benim matematik, fizik, kimya öğretmek için 30 sene başında durduğum ve Türkiye'nin en iyi kurumu olarak takdir görmüş, itibar görmüş, kapısının önünde kuyruk teşekkül etmiş bir müessese. O işe artık yeter dediğim zaman veya daha açık söylemek gerekirse bu iş tamamen ticari bir havaya büründüğünde, artık öğrencilere yardım etmek değil, para kazanmak idealindeki kişilerin eline geçince ben o sahadan çekildim. Dolayısıyla o binada iki kat dersane hâlinde kullanılıyordu, boşalttık.

Ali Alpar:

TÜBA Türkiye'deki birçok devlet kurumlarına göre o kadar şaşaalı değildi o dönemler. Çünkü biraz diğer devlet kurumlarının ne olduğunu anlamadıkları, biraz nevezur bir şeydi. Yani akademiler, yerleşik oldukları yerlerde, hükümetlerin kendilerine danıştığı, en azından onlar hükümete bir şey söyledikleri zaman dinlenen ve işlevselliği olan kurumlardır. Türkiye'de böyle bir gelenek olmadığı için TÜBA'nın o ilk 18 yıllık hayatında da zaman zaman Millet Meclisi'nin ilgili komisyonlarıyla, ilgili hükümetlerle ilişki kurmak konusunda TÜBA yönetimleri çalışırdı. Onun için de zaten ilk kuruluş yıllarında birden kurulacak, nasıl kurulacak? İşte TÜBİTAK'ın binalarında yer aldı. Ondan sonra bütçesine para konup, bayağı düzgün, ama sonunda kiralık bir binası oldu Ankara'da. Eski TÜBA'nın ofisleri, mesela TÜBA başkanlarının oturduğu ofis hiçbir zaman Türkiye'deki, özellikle taşra üniversitelerindeki rektör ofisleriyle kıyas kabul etmez. Yani TÜBA her zaman mütevazıydı, o zamanlar. Birinci faktör bu. İkincisi de benim görüşüm, tecrübem, üniversite öğretim üyeleri arasında, özellikle kendi bilimsel alanında daha verimli, daha temayüz etmiş insanlar genellikle, bu şaşaa konusunda mütevazı insanlar, beklemezler öyle şeyler. TÜBA üyeleri de çoğunlukla öyleydi. Çok fazla protokol meraklısı insanlar değillerdir. Buradaki ilk toplantımız yine de eski TÜBA'nın, resmi bir kurumun salonlarından kıyas kabul etmez bir atmosferdeydi. Bizim için de biraz değişikti. Ama söylemek istediğim, kabul edemeyeceğimiz bir şey değildi. Neydi? Bir dersane sıralarında oturuyorduk. Biraz tabii küçük geliyordu sıralar bazılarımıza. Ama o zaman daha fazla bir beklentimiz de yoktu. Hiç mekânımız olmayabilirdi, bir yer kiralayıp da yapabilirdik o toplantıyı. Bir şansımız oldu o zaman. Kurucu üyelerimizden birinin eşinin ağabeyi olan bir iş adamı duydu bizi, ve bu binanın bir üst katında kendisinin vaktiyle dersane olarak kullandığı, ama sonra dersane kapanmış, boş bir gayrimenkulü, kendisi orayı satana veya kiraya verene kadar boş, kullanabileceğimizi söyledi. Büyük bir şanstı, ilk kuruluşumuzdan birkaç ay içinde ortaya çıktı. Kuruluş aşamamızda bizim yerimiz, şimdi bir derneğin bir adres göstermesi lazım. Neresiydi? Kurucu üyelerimizden birinin kendisinin pek kullanmadığı Zeyrek'te, restore edilmiş bir eski İstanbul evi, küçücük bir yeri vardı. Onu bize tahsis etti ve biz bunu kiraladık. Yani üyemiz de bağış olarak o kirayı bize iade ediyordu. Orayı resmi adres gösterdik. Ama orada toplantı yapamazdık. Çünkü odalar küçücük, ancak ofis olarak kullanabilirdik. Ofis olarak bile kullanmamıza gerek kalmadan bu dersane ortaya çıktı. Dersane olduğu için de çok büyük bir mekândı. Bir sürü sınıf vardı. Biz onlardan bir tanesinde toplantı yapıyorduk, öbür bir tanesini de ofis olarak kullanıyorduk.

Ayşe Erzan:

Orada nasıl bir atmosfer vardı? Böyle sıralar vardı. O sıralara oturmak için millet birbirine “biraz çekilir misin kardeş” diyerek... Bir dersane işte... Bir tane sekreterlerin olduğu oda, bir de arada kahve içmeye çıktığımız hol. Esas olarak komşu bir mekânı şu anda işgal ediyoruz, sadece daha şık bir biçimde tanzim edilmiş vaziyette, binanın sahipleri tarafından. Bilim akademilerinin böyle illâ ki gösterişli binalarda, emperyal bir imaj çizerek olmaları gerekmiyor. 1700’lerde görüyoruz, birdenbire çiçekleniyor Aydınlanma’yla beraber. Macaristan Bilim Akademisi’ne gidecek olursanız bir saray. Bilim akademisi olarak yapılmış bir bina. Paris’teki Bilim Akademisi, Rusya’daki Bilim Akademisi, bunlar o sırada devletlerin bilimdeki ilerlemelerini kutlayan, kutsayan ve geri kalan ahaliye ne kadar güçlü ve her şeye kadir olduklarının maddi nişanesi olarak yapılan binalar. Böyle olması hiç gerekmiyor. Bilim artık toplumun kılcal damarlarına sızmış bir şey. Hastanelerde, araştırma merkezlerinde, her yerde çalışılıyor, sonuçları çıkıyor, ürüne dönüşüyor ve insanların yaşamlarına değiyor. Ya da ürüne dönüşmüyor ama şu anda hakikaten bilim yazını, popüler yazını çok yaygın bir şey. Bilim akademilerinin illaki böyle, bir konuda son sözü söyleyen mecralar olması gibi de bir rolleri pek yok. Bunu, mesela bilim etiğini doğru yerleştirme, bilimsel pratiklerin nasıl olmaları gerektiği konusunda normları tartışma ve belirleme, bunları yaygınlaştırma gibi asli görevleri var diye düşünüyorum.

Şevket Pamuk:

Biraz tabii, devlet destekli kurum, ondan sonra toplumun içinden destek sağlamaya çalışan kurum ikilemi var burada. TÜBA devlet destekli kurumdu... İlk önce TÜBA da TÜBİTAK’ın içinde başladı, TÜBİTAK binasının içinde bir kat verildi TÜBA’ya. Sonra TÜBA zaman içinde kendi binasına geçti. Tamam, Ankara’da güzel bir binası var. Bizimki tabii daha mütevazı, sonunda bir iş adamı bize “Gelin şurada size bir mekân vereyim” dedi. Biz Beşiktaş’ta dersane olarak kiralanan bir 100 metre, 150 metre, 200 metrekare, sınıflardan oluşan bir mekânda faaliyetlere başladık. İlk genel kurulları daha önce öğrencilerin gelip de üniversite sınavları için hazırladıkları sıralarda yaptık. Sonra o mekândan da ayrılmadık, şimdi o mekân biraz daha düzgün bir şekle sokuldu. Bir mimarlık şirketinin katkılarıyla ve o mekânı bize sağlayan kişinin tabii katkılarıyla biraz daha düzgün hâle getirildi. Orada devam ediyoruz. Genel kurulları gene aynı binada bir başka mekânda yapıyoruz. Ama sonunda o çok önemli bir şey olmadı. O çok önemli bir şey değil. Kendi binamız var, yok, esas mesele bu değil. Ve bugüne kadar da hani “Yerimiz dar da şunu yapamıyoruz” dediğimiz bir şey de yok. “Yerimiz dar onun için yapamıyoruz” dediğimiz bir şey yok. Bir başka konuda da bir iki şey söyleyeyim. Biz kendi üyelerimizin ötesinde, akademisyenlerin ötesinde gençlere de ulaşmaya çalışıyoruz internet üzerinden.

Mekân

“Sarkaç” adlı bir platformumuz var. Burada üyelerimizin katkılarıyla, yazılarıyla popöler bilim üzerinden gençlere ulaşmaya çalışıyoruz, lise çağında, üniversite çağında, yaşı daha büyük insanlara. Bu tür faaliyetler için de büyük binamız olması gerekmiyor. Biz sonunda üyelerimizin birikimiyle, üyelerimizin katkılarıyla işlerini yürüten bir derneğiz. Mekân ikinci, üçüncü derecede.